

Wyrok z dnia 14 listopada 1997 r.

II UKN 331/97

Nabycie uprawnień do renty inwalidzkiej przez pracownika nie pozostającego w zatrudnieniu w chwili zgłoszenia wniosku o rentę, zależy od ustalenia czy inwalidztwo powstało w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową.

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Zbigniew Myszka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego, po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 1997 r. sprawy z wniosku Danuty K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 30 grudnia 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Minister Sprawiedliwości wniósł w interesie ubezpieczonej Danuty K. kasację od prawomocnego wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 30 grudnia 1996 r. [...], wydanego w sprawie z jej odwołania od odmownej decyzji rentowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 14 maja 1996 r. Powyższemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 32 i 33 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), a także przepisu art. 278 KPC i na podstawie art.12 ust. 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego...(Dz. U. Nr 43, poz. 189) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu kasacji wskazano, że rozpoznając odwołanie ubezpieczonej Sąd Wojewódzki poddał ją badaniom przez biegłego lekarza sądowego [...], który z powodu ujawnionego schorzenia [...] zakwalifikował ją do trzeciej grupy inwalidów od dnia 10 października 1995 r. Równocześnie biegły ten podkreślił, że była ona uznana za inwalidę z powodu schorzeń wewnętrznych już od 1975 r. Powodowało to konieczność jej zbadania przez biegłego internistę, ale Sąd Wojewódzki takiego dowodu nie przeprowadził, natomiast oddalił odwołanie, wskazując na brak udokumentowanego 5 letniego okresu zatrudnienia ubezpieczonej w ostatnim dziesięcioleciu przed datą zgłoszenia wniosku rentowego. Tymczasem stosownie do przepisów art. 32 i 33 ustawy o z.e.p. prawo do renty inwalidzkiej przysługuje również wtedy, gdy inwalidztwo pracownika powstało we wcześniejszym dziesięcioleciu, byle w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z zatrudnieniem lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Ten aspekt sprawy pominął Sąd Wojewódzki, skoro z akt rentowych ubezpieczonej, wystawionych na jej poprzednie nazwisko P., wynika, że ubezpieczona - ur. 9 września 1947 r., pracowała z małymi przerwami od 22 listopada 1965 r. do dnia 31 marca 1974 r., a następnie od dnia 4 marca 1976 r. z przerwami do dnia 25 sierpnia 1982 r. W późniejszym okresie podjęła zatrudnienie dopiero od 1 listopada 1994 r. Inwalidztwo trzeciej grupy z ogólnego stanu zdrowia spowodowane schorzeniami [...] Obwodowa KIZ stwierdziła u ubezpieczonej już w dniu 20 sierpnia 1975 r., podkreślając że istniało od stycznia 1971 r. Stan inwalidztwa z powodu chorób układu krążenia potwierdzały następne badania, przeprowadzane wprawdzie dla celów zatrudnienia ubezpieczonej w spółdzielczości inwalidzkiej, ale okoliczności te potwierdzały jej status inwalidy w tych latach, co przemawiało za stanowiskiem, że inwalidztwo to powstało w czasie wykonywanego od 22 listopada 1965 r. zatrudnienia ubezpieczonej, która w dacie jego powstania legitymowała się ustawowo wymaganym stażem do renty. W tych okolicznościach bezpodstawne było pominięcie wniosku biegłego [...] o zbadanie ubezpieczonej przez lekarza internistę-kardiologa w celu ustalenia, czy stwierdzone u niej w latach 1975-1979 inwalidztwo z powodu chorób układu krążenia trwało nieprzerwanie do chwili obecnej. Pominięcie takiego dowodu stanowiło naruszenie art. 278 KPC i mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Sąd Najwyższy uznał, że kasacja jest uzasadniona, ponieważ Sąd Wojewódzki bezpodstawnie pominął niezbędną dla prawidłowego wyrokowania w sprawie potrzebę uzyskania opinii biegłego lekarza sądowego w zakresie niewątpliwych kardiologicznych schorzeń ubezpieczonej, które kwalifikowały jej stan inwalidztwa dla celów nierentowych już od stycznia 1971 r. Konieczność uzyskania opinii biegłego kardiologa wynikała nie tylko z wyrażonej dwukrotnie sugestii biegłego [...], zawartej w jego opinii sądowno-lekarskiej z dnia 20 listopada 1996 r., ale również z dołączonych do odwołania zaświadczeń lekarskich, potwierdzających występowanie u ubezpieczonej schorzeń kardiologicznych już od 24 roku życia. W aktach rentowych Danuty K. znajdują się liczne tego rodzaju zaświadczenia lekarskie, które - poczynając od sygnalizowanego w kasacji orzeczenia OKIZ z dnia 20 sierpnia 1975 r. - kwalifikowały ją do trzeciej grupy inwalidów wprawdzie dla celów nierentowych, ale taki potwierdzony wieloma dokumentami stan inwalidztwa, który nie ulegał poprawie według innych orzeczeń tej Komisji z 28 kwietnia 1977 r., 2 sierpnia 1978 r. i z 22 października 1979 r., powinien być zweryfikowany w postępowaniu sądowym zmierzającym do wydania orzeczenia w sprawie uprawnień rentowych. Rozległe i istotne schorzenia kardiologiczne były nadto sygnalizowane w zaświadczeniu o stanie zdrowia z dnia 28 lutego 1996 r., które potwierdziło orzeczenie OKIZ z dnia 1 kwietnia 1996 r. kwalifikujące ubezpieczoną do trzeciej grupy inwalidów od 1 marca 1996 r. W tych okolicznościach, skoro w odwołaniu ubezpieczona twierdziła, że jest inwalidą z ogólnego stanu zdrowia od "roku 1979 do roku 1981", to sporem była objęta również data powstania inwalidztwa, a Sąd Wojewódzki był obowiązany przeprowadzić niezbędne postępowanie dowodowe dla wyjaśnienia tej kwestii, która może mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a przeto oczywiście zasadny okazał się kasacyjny zarzut naruszenia przepisu art. 278 KPC.

W kasacji trafnie zwrócono uwagę, że spełnienie podstawowych przesłanek prawnych nabycia uprawnień do renty inwalidzkiej w stosunku do pracownika nie pozostającego w zatrudnieniu w chwili zgłoszenia wniosku uzależnione jest od ustalenia daty powstania inwalidztwa w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową (art. 32 i 33 ustawy z z.e.p. w związku z art. 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie

niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.). W przypadku ubezpieczonej wymaga to zweryfikowania daty powstania [...] inwalidztwa z przyczyn kardiologicznych, do której należało odnieść zbadanie pozostałych ustawowych przesłanek ewentualnego nabycia przez nią prawa do renty inwalidzkiej. Kwestia prawidłowego zastosowania wskazanych przepisów prawa materialnego zależy zatem od koniecznego uzupełnienia materiału dowodowego w sprawie przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego internisty-kardiologa w zakresie ustalenia daty powstania oraz okresu trwania inwalidztwa ubezpieczonej, wynikającego z jej schorzeń kardiologicznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy wyrokował na podstawie art. 393¹³ KPC.

=====